

22.2.2021

Liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle; Valtioneuvoston selvitys: Korkean edustajan ja komission yhteinen tiedonanto: 'EU:n kyberstrategia digitaaliselle vuosikymmenelle' (E 3/2021 vp)

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa asiantuntijalausuntopyynnöstä.

Komission ja EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkaisema tiedonanto 'EU:n kyberstrategia digitaaliselle vuosikymmenelle' (JOIN(2020 18 final) on osa niin sanottua kyberturvallisuuspakettia. Kyberstrategian liitteessä komissio esittää näkemyksensä 5G-verkkojen turvallisuuteen liittyvistä seuraavista askeleista. Kyberstrategian lisäksi kyberturvallisuuspaketti sisältää muun muassa ehdotuksen verkko- ja tietoturvadirektiivin päivittämiseksi (COM(2020) 823 final).

Kyberstrategiassa on otettu hyvin huomioon teknologian kehityksen myötä tapahtuva kyberturvallisuuden merkityksen kasvu. Kyberturvallisuus on olennainen osa EU:n sisämarkkinoiden häiriöttömän toiminnan ja yhteiskuntavakauden sekä kansalaisten yksityisyyden turvaamista. On tärkeää, että EU:n asemaa vahvistetaan esimerkiksi kansainvälisiä standardeja ja normeja koskevassa työssä, sillä aseman vahvistamisella on suoria positiivisia vaikutuksia EU:n kilpailukykyyn.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy E-kirjeessä ilmaistuun valtioneuvoston kantaan ja tukee kyberturvallisuusstrategian kokonaisvaltaista näkökulmaa. Liikenne- ja viestintäministeriö esittää lisäksi seuraavia tarkempia huomioita yksittäisistä asiakohdista:

Verkko- ja tietoturvadirektiivi

EU:n kyberturvallisuusstrategiassa on onnistuneesti nostettu esille verkko- ja tietoturvadirektiivin (NIS –direktiivi) keskeinen merkitys koko EU:n kyberturvallisuudelle. NIS-direktiivin uudistamista pidetään tervetulleena. On tärkeää, että EU:lla on selkeä sääntelykehys kyberturvallisuudelle, sillä useat häiriöt ja niiden vaikutukset voivat olla jäsenvaltioiden rajat ylittäviä. Tarkemmat kannat ehdotukseen otetaan asiaa käsittelevässä U-kirjelmässä (U 9/2021 vp).

5G-verkkojen kyberturvallisuus

Uusi 5G-verkkoteknologia tarjoaa merkittäviä uusia palvelumahdollisuuksia yhteiskunnan eri sektoreille. Strategiassa kiinnitetään huomiota erityisesti 5G-verkkoteknologian strategisiin turvallisuustavoitteisiin, esimerkiksi riskienhallintaa koskevien lähestymistapojen yhtenäistämiseen, tiedonvaihtoon, kapasiteetin kasvattamiseen ja tuotantoketjujen resilienssiin. Tätä

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

lähestymistapaa voidaan pitää kannatettavana. On tärkeää jatkaa EU-tason yhteistyötä 5G –verkkojen kyberturvallisuuden edistämiseksi ja yhteisen lähestymistavan kehittämiseksi. Vaikka 5G-verkkojen kyberturvallisuus sivuaa kunkin jäsenvaltion vastuulla olevaa kansallista turvallisuutta, voidaan EU:n tasolla luoda yhteinen pohja viestintäverkkojen turvallisuudelle, joka tukee kansallisia ratkaisuja.

EU:n yhteinen riskiarvio sekä EU:n yhteinen viestintäverkkojen turvallisuutta koskeva keinovalikoima muodostavat hyvän pohjan yhteisen lähestymistavan edistämiseksi. EU:n yhteisen keinovalikoiman pohjalta tehtiin alkuvuodesta 2021 muutoksia sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin (917/2014). Uusi lainsäädäntö vahvistaa entisestään viestintäverkkojen turvallisuutta erityisesti kansallisen turvallisuuden näkökulmasta.

Komissio seurasi vuoden 2020 aikana yhteisen keinovalikoiman täytäntöönpanoa eri jäsenvaltioissa. Komission kyberturvallisuusstrategiassa esittämää suunnitelmaa jatkaa 5G-keinovalikoiman täytäntöönpanon seuraamista myös vuonna 2021 pidetään kannatettavana.

Internetiin kytkettävissä olevien laitteiden kyberturvallisuus

Kyberturvallisuusstrategiassa todetaan komission harkitsevan mahdollisuutta laatia horisontaalista lainsäädäntöä internetiin kytkettyjen laitteiden ja niihin liittyvien palveluiden kyberturvallisuuden parantamiseksi. Tähän suhtaudutaan positiivisesti. On tärkeää, että teknologiakehitys mahdollistaa uusia toimintatapoja ja palveluita koko yhteiskunnalle. Samalla tulee kuitenkin huomioida, että yhä useammat laitteet ja palvelut tulevat riippuvaisemmiksi viestintäpalveluiden, viestintäverkkojen ja tietojärjestelmien häiriöttömästä toiminnasta. Tämä koskee myös esineitä, laitteita ja kulkuneuvoja, joista yhä suurempi osa on yhteydessä internetiin, ja joiden toimintaa ohjataan digitaalista tietoa käsittelemällä. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että teknologiakehityksen mahdollistamien uusien toimintatapojen yhteydessä kiinnitetään huomiota laitteiden ja palveluiden kyberturvallisuuteen.

Suomen esiin tuomat näkemykset siitä, että kaikkien esineiden internetiin kytkettävissä olevien laitteiden kyberturvallisuuden tulee olla sisäänrakennettua (security by design), on otettu strategiassa hyvin huomioon. Kyberturvallisuutta kasvattamalla lisätään käyttäjien luottamusta uusia teknologioita kohtaan, mikä vaikuttaa positiivisesti koko digitaalisen ympäristön kehittymiseen.

Yhteinen kyberturvallisuusyksikkö ja tietoturvan valvomopalveluiden verkosto

Strategiassa perustettavaksi esitettävän uuden yhteisen kyberturvallisuusyksikön tavoitteet kyberturvallisuustason kasvattamisesta ja EU-tason kyberuhkiin vastaamisesta ovat tärkeitä. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että mahdollisen uuden yksikön perustamisessa tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei luoda päällekkäisyyksiä olemassa olevien toimijoiden kanssa.

Strategiassa ehdotetaan perustettavaksi myös uusi tietoturvan valvomopalveluiden verkosto. On tärkeää, ettei perustettavaksi ehdotetulla

verkostolla luoda päällekkäisyyksiä olemassa olevien operatiivisten tiedonvaihtokanavien kanssa. Tietoturvan valvomopalveluiden verkostolla ei myöskään pitäisi luoda päällekkäisyyksiä strategiassa perustettavaksi esitetyn uuden kyberyksikön kanssa.

EU:n työvoiman kybertaitojen parantaminen

Strategiassa esiin tuotu kybertaitojen lisäämiseen tähtäävän koulutuksen tarve vastaa kansallisen kyberturvallisuusstrategian tavoitteita, joita toteutetaan kansallisella tasolla kyberturvallisuuden kehittämisohjelmassa. Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa korostaa, että digitalisoituva yhteiskunta tarvitsee yhä enemmän kyberturvallisuuden osaamista.

Olli Lehtilä
neuvotteleva virkamies
Tieto-osasto